ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ

លេខ......សហវ.-ប្រក

ប្រកាស

ស្តីពី

វិធាននិងនីតិវិធីសម្រាប់បែងចែកចំណូលនិងចំណាយក្នុងចំណោមបុគ្គលជាប់ពន្ធ

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/១២១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការកែសម្រួល និងបំពេញបន្ថែមសមាសភាព រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៤១៦/៣៦៨ ចុះថ្ងៃទី ៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០១៦ ស្តីពីការកែសម្រួល និងបំពេញបន្ថែមសមាសភាព រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៨ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០២៩៧/០៣ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០៣/០១០ ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០០៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៧៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការកែសម្រួលអនុក្រឹតលេខ ៤៨៨ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- យោងតាមតម្រូវការចាំបាច់របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា ទូរស័ព្ទ : ៨៥៥-២៣-៧២៤ ៦៦៤ ទូរសារ : ៨៥៥-២៣-៤២៧ ៧៩៨
St.92,Sangkat Wat Phnom , Khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA. Phone : 855-23-724 664 Fax: 855-23-427 798

សម្រេច

ជំពូកទី១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

ប្រការ ១.- គោលបំណង

ប្រកាសនេះ មានគោលបំណងដាក់ចេញនូវវិធាននិងនីតិវិធីសម្រាប់បែងចែកចំណូលនិងកំលោយក្នុងកិច្ចប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។

ប្រការ ២.- គោលដៅ

ប្រកាសនេះមានគោលដៅកំណត់នូវថ្លៃសមស្របសម្រាប់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ កម្រិតចំណោញ និងកំណត់តម្រូវការឯកសារចាំបាច់នានាសម្រាប់ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។

ប្រការ ៣.- វិសាលភាព

ប្រកាសនេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះរាល់ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មរវាងបុគ្គលទាក់ទិនពីរឬច្រើន ដែលក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិនទាំងនោះ បុគ្គលទាក់ទិនមួយយ៉ាងតិចជាអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន។

ប្រការ ៤.- និយមន័យ

សម្រាប់គោលដៅនៃប្រកាសនេះ ÷

១- ពាក្យ "បុគ្គលទាក់ទិន (Related Party)" សំដៅដល់

ក- សមាជិកណាម្នាក់ក្នុងវង្សញាតិអ្នកជាប់ពន្ធ

ខ- សហគ្រាសដែលគ្រប់គ្រងដោយអ្នកជាប់ពន្ធ ឬសហគ្រាសត្រូវបានអ្នកជាប់ពន្ធគ្រប់គ្រង ឬក៏សហគ្រាសនោះនិងអ្នកជាប់ពន្ធស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ ពាក្យ "គ្រប់គ្រង" មានន័យថា មានកម្មសិទ្ធិចាប់ពី ២០ភាគរយ ឡើងទៅលើតម្លៃនៃភាគកម្មនៅក្នុងដើមទុនផ្ទាល់របស់សហគ្រាស ឬសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃក្រុមហ៊ុន។ ដើម្បីកំណត់ទំហំនៃការគ្រប់គ្រងរបស់អ្នកជាប់ពន្ធជារូបវន្តបុគ្គលណាម្នាក់ ត្រូវគិតបញ្ចូលទាំងអស់នូវកម្មសិទ្ធិលើភាគកម្មនៅក្នុងដើមទុនផ្ទាល់របស់រូបវន្តបុគ្គលនោះ និងកម្មសិទ្ធិផ្ទាល់ ឬប្រយោលរបស់សហព័ទ្ធអ្នកជាប់ពន្ធ។

២- ពាក្យ "សហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ" សំដៅដល់ក្រុមសហគ្រាសដែលជាបុគ្គលទាក់ទិនស្របតាមលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក និងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌ ១ នៃប្រការនេះ។

៣- ពាក្យ "ថ្លៃផ្ទេរ (Transfer Price)" សំដៅដល់ថ្លៃរបស់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យដែលបានផ្គត់ផ្គង់ក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។

៤- ពាក្យ "ប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ (Controlled Transaction)" សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិនដែលជាទូទៅតែងតែមានការរៀបចំទុកជាមុន។ សម្រាប់គោលដៅនៃប្រកាសនេះ រាល់ប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងភាគីដែលបង្កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសដែលមានដែនយុត្តាធិការពន្ធទាបជាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបានចាត់ទុកថាជាប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ។

៥- ពាក្យ "ប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ (Uncontrolled Transaction)" សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលមិនមែនជាប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងដែលបានធ្វើឡើងដោយសហគ្រាសឯករាជ្យ។ សម្រាប់គោលដៅនៃប្រកាសនេះ ពាក្យ "សហគ្រាសឯករាជ្យ" សំដៅដល់រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលមិនមែនជាបុគ្គលទាក់ទិន។

៦- ពាក្យ "គោលការណ៍ជំហោងដៃ (Arm's Length Principle)" សំដៅដល់គោលការណ៍សម្រាប់កំណត់ថ្លៃនៃប្រតិបត្តិការដែលមានលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា ឬស្រដៀងគ្នា ដែលធ្វើឡើងក្នុងចំណោមសហគ្រាសឯករាជ្យ ដើម្បីប្រៀបធៀបនឹងថ្លៃនៃប្រតិបត្តិការណាមួយដែលបានធ្វើឡើងក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។ សម្រាប់គោលដៅនៃប្រកាសនេះ ថ្លៃដែលបានកំណត់ក្រោមគោលការណ៍ជំហោងដៃ ហៅថា "ថ្លៃជំហោងដៃ (Arm's Length Price)"។

៧- ពាក្យ "ចំណូលដុល (Gross Incomes/Sales)" សំដៅដល់ចំណូលសរុបដែលបានមកពីសកម្មភាពអាជីវកម្មដោយពុំទាន់ដកអប្បហារ ការបង្វែរទំនិញត្រលប់មកវិញ ថ្លៃដើម និងចំណាយប្រតិបត្តិការ។

៨- ពាក្យ "កម្រិតចំណេញដុល (Gross Margin)" សំដៅដល់ផលធៀបរវាងចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើមនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ និងចំណូលដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ ទាំងនោះ។

៩- ពាក្យ "ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម (Gross Profit)" សំដៅដល់ផលដករវាងចំណូលដុល និងថ្លៃដើម។

១០- ពាក្យ "កម្រិតចំណេញសុទ្ធ (Net Margin)" សំដៅដល់ផលធៀបរវាងចំណូលសុទ្ធ (ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើមនិងក្រោយដកចំណាយប្រតិបត្តិការនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ) និងចំណូលដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យទាំងនោះ។

១១- ពាក្យ "កម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើម (Mark-Up)" សំដៅដល់ផលធៀបរវាងចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម និងថ្លៃដើម។

១២- ពាក្យ "ចំណេញនៅសល់ (Residual Profit)" សំដៅដល់ចំណេញដែលនៅសល់បន្ទាប់ពីការញែកចេញនូវចំណេញមូលដ្ឋានដែលជាចំណេញបានមកពីការផលិតឬចែកចាយទំនិញ ឬការផ្គត់ផ្គង់សេវា ដោយមិនគិតបញ្ចូលនូវចំណេញដែលទាក់ទិននឹងទ្រព្យអរូបិយផ្សេងៗ។

ជំពូកទី២

គោលការណ៍ទូទៅ

ប្រការ ៥.- និដ្ឋភាពទូទៅនៃការផ្ទេរថ្លៃ

ការផ្ទេរថ្លៃកើតមានឡើងលើរាល់ប្រតិបត្តិការក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។ ប្រតិបត្តិការការផ្ទេរថ្លៃអាចបង្វែរអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗពីបុគ្គលទាក់ទិនមួយទៅបុគ្គលទាក់ទិនដទៃទៀត តាមរយៈការបង្កើនឬបន្ថយថ្លៃទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ ដែលបានផ្គត់ផ្គង់ ហើយដែលថ្លៃទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យទាំងនោះមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីចរន្តតម្លៃទីផ្សារជាក់ស្តែងដូចប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មក្នុងចំណោមសហគ្រាសឯករាជ្យទេ។ ដូចនេះដើម្បីធានានូវភាពសមស្របនៃការផ្ទេរថ្លៃក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន គោលនយោបាយ វិធីសាស្ត្រ និងឯកសារគាំទ្រក្នុងការអនុវត្តការផ្ទេរថ្លៃ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ និងប្រកាសដោយស្មោះត្រង់ត្រឹមត្រូវពីអ្នកជាប់ពន្ធ។

ប្រការ ៦.- មុខងារ លក្ខខណ្ឌ

១- ដើម្បីបែងចែកចំណូលចំណាយឱ្យបានសមស្របតាមគោលការណ៍ជំហោងដៃ បុព្វលក្ខខណ្ឌចាំបាច់តម្រូវឱ្យមានការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំជាមួយនឹងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។ ការប្រៀបធៀបនេះអាចអនុវត្តបាន ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌណាមួយក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌទាំងពីរខាងក្រោមត្រូវបានបំពេញ÷

ក- ប្រតិបត្តិការ ឬសហគ្រាសដែលបានធ្វើប្រតិបត្តិការ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការប្រៀបធៀប ពុំមានភាពខុសគ្នាដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ជាសារវន្តលើថ្លៃទីផ្សារ ឬ

ខ- ការធ្វើនិយ័តកម្មត្រឹមត្រូវសមហេតុផល អាចត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីលុបបំបាត់ផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តនៃភាពខុសគ្នាទាំងនោះ។

២- ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន ត្រូវផ្ដោតជាសំខាន់លើទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មនិងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងកត្តាផ្សេងៗ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច រួមទាំងប្រតិបត្តិការដែលពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតផលសាំញ៉ាំ ឬផលិតផលដែលមានបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ ដូចជា សហ្វវែរកុំព្យូទ័រ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើប្រាស់សេវាដូចជា ការពិគ្រោះយោបល់ ឬវិស្វកម្ម ជាដើម។

ប្រការ ៧.- កត្តាកំណត់ភាពដែលអាចធៀបបាន

ក្រោមគោលការណ៍ជំហោងដៃ ដើម្បីកំណត់ភាពដែលអាចធៀបបាន ត្រូវធ្វើការប្រៀបធៀបលក្ខខណ្ឌរវាងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងប្រតិបត្តិការរបស់សហគ្រាសឯករាជ្យ។ ការប្រៀបធៀបចរិតលក្ខណៈដែលពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវតែធ្វើឡើងយ៉ាងល្អិតល្អន់ដោយផ្អែកលើភាពប្រហាក់ប្រហែលឬដូច តាមរយៈកត្តាមួយចំនួនដូចខាងក្រោម÷

១- លក្ខខណ្ឌកិច្ចសន្យានៃប្រតិបត្តិការ ជាអាទិ៍មាន÷

ក- ការបែងចែកការទទួលខុសត្រូវ ហានិភ័យ និងអត្ថប្រយោជន៍ដែលបានកំណត់នៅក្នុងកិច្ចសន្យា

ខ- លក្ខខណ្ឌដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើថ្លៃឬកម្រិតចំណេញដូចជា លក្ខខណ្ឌឥណទាន លក្ខខណ្ឌទូទាត់ បរិមាណនៃការផ្គត់ផ្គង់ លក្ខខណ្ឌនៃការធានា ជាដើម

គ- ឥរិយាបថនៃការអនុវត្តកិច្ចសន្យារបស់បុគ្គលទាក់ទិនធៀបទៅនឹងការអនុវត្តរបស់សហគ្រាសឯករាជ្យ។ ក្នុងករណីដែលការអនុវត្តរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធខុសពីលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា ការអនុវត្តជាក់ស្ដែងត្រូវបានកំណត់ជាលក្ខខណ្ឌជំនួស។

២- ការវិភាគមុខងារបំពេញដោយភាគីនីមួយៗ ដើម្បីកំណត់នូវកម្រិតដែលអាចធៀបបាននៃប្រតិបត្តិការតាមរយៈការប្រៀបធៀប÷

ក- មុខងារតាមផ្នែកនីមួយៗ ជាអាទិ៍មាន ផ្នែកផលិត ផ្នែកទីផ្សារ ផ្នែកផ្សព្វផ្សាយ ផ្នែកស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ ផ្នែករចនាផលិតផល...

ខ- ទ្រព្យសកម្មដែលដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ (អគាររោងចក្រ យន្តបរិក្ខារ...) ចរិតនៃទ្រព្យសកម្ម (អាយុកាល តម្លៃទីផ្សារ...) និងការប្រើប្រាស់ទ្រព្យអរូបី និង

គ- ហានិភ័យរបស់បុគ្គលទាក់ទិននីមួយៗ ជាអាទិ៍មាន ហានិភ័យទីផ្សារ ហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុរួមទាំងហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ ហានិភ័យទាក់ទិននឹងជោគជ័យឬបរាជ័យនៃការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ...។ ដើម្បីកំណត់ពី ហានិភ័យក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន ត្រូវពិនិត្យលើហានិភ័យសំខាន់ៗដែលបានបែងចែកក្នុងកិច្ចសន្យាដូចជា អ្នកទទួលរងនូវហានិភ័យ អ្នកគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងអ្នកមានលទ្ធភាពហិរញ្ញវត្ថុក្នុងការប្រឈមជាមួយហានិភ័យ។

៣- លក្ខណៈនៃទ្រព្យ ឬសេវា តាមរយៈការប្រៀបធៀប៖

ក- ផលិតផល៖ ទ្រង់ទ្រាយ គុណភាព បរិមាណ...

ខ- សេវា៖ ចរិតនិងទំហំនៃការផ្គត់ផ្គង់... និង

គ- ទ្រព្យអរូបី៖ ទម្រង់នៃប្រតិបត្តិការ ប្រភេទទ្រព្យអរូបី... ។

៤- ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការប្រៀបធៀប៖

ក- ទីតាំងភូមិសាស្ត្រទីផ្សារ

ខ- ទំហំទីផ្សារ

គ- ទំនិញនិងសេវាដែលអាចជំនួសគ្នាបាន

ឃ- អន្តរាគមន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាល (ការកំហិតលើថ្លៃ និងពេលវេលានៃប្រតិបត្តិការ...)។

៥- យុទ្ធសាស្ត្រអាជីវកម្ម ជាអាទិ៍មាន៖

ក- នវានុវត្តន៍ (Innovation) និងការអភិវឌ្ឍផលិតផលថ្មី

ខ- កម្រិតនៃពិពិធកម្ម (Diversification)

គ- យុទ្ធសាស្ត្រវាយលុក ពង្រីក និងរក្សាទីផ្សារ

ឃ- បណ្តាញចែកចាយ

ង- ទំហំនិងទីតាំងទីផ្សារ...។

ប្រការ ៨.- រង្វង់ជិះហោងដៃ

រង្វង់ជិះហោងដៃ (Arm's Length Range) គឺជារង្វង់នៃតួលេខសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធ (ឧ. ថ្លៃ ឬកម្រិតចំណេញ) ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្ទេរថ្លៃដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៩ ដល់ប្រការ ១៤ នៃប្រកាសនេះ ដែលបានមកពីប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបានទៅនឹងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ ដោយផ្អែកទៅលើការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន ដូចមានចែងនៅក្នុងប្រការ ៧ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំនឹងមិនត្រូវបានធ្វើនិយ័តកម្មទេ ប្រសិនបើសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធដែលបានមកពីប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ ត្រូវបានធ្វើតេស្តតាមវិធីសាស្ត្រផ្ទេរថ្លៃត្រឹមត្រូវ ដែលស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់ជិះហោងដៃ។ ផ្ទុយទៅវិញ សូចនាករហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំដែលស្ថិតនៅក្រៅរង្វង់ជិះហោងដៃ នឹងត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មតាមមេដ្យានរបស់រង្វង់ជិះហោងដៃ។

ជំពូកទី៣

វិធីសាស្ត្រសម្រាប់បែងចែកចំណូលចំណាយក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន

ប្រការ ៩.- វិធីសាស្ត្រសម្រាប់បែងចែកចំណូលចំណាយក្រោមគោលការណ៍ជំហានដៃ

អនុលោមតាមមាត្រា ១៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ដើម្បីបែងចែកចំណូលចំណាយក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិនក្រោមគោលការណ៍ជំហានដៃ អ្នកជាប់ពន្ធអាចប្រើប្រាស់វិធីមួយឬច្រើនដូចខាងក្រោម÷

ក- វិធីថ្លៃគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបាន- ថគធ (Comparable Uncontrolled Price-CUP)

ខ- វិធីថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្ត- ថផប (Resale Price Method-RPM)

គ- វិធីបន្ថែមលើថ្លៃដើម- បថដ (Cost Plus Method-CPM)

ឃ- វិធីកម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ- កចស (Transactional Net Margin Method-TNMM)

ង- វិធីញែកចំណេញ- ញច (Profit Split Method-PS)

អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបានតម្រូវឱ្យរៀបចំ និងផ្តល់ភស្តុតាងនិងឯកសារគាំទ្រសម្រាប់វិធីដែលបានជ្រើសរើសយកមកប្រើ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានសិទ្ធិណែនាំនិងកំណត់ឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធប្រើប្រាស់វិធីណាមួយដែលសមស្របនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែងរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ។

ប្រការ ១០.- វិធីថ្លៃគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបាន (ថគធ)

១- វិធី ថគធ. គឺជាការប្រៀបធៀបរវាងថ្លៃដែលត្រូវបានកំណត់លើការផ្ទេរទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ នៅក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ ទៅនឹងថ្លៃដែលត្រូវបានកំណត់លើការផ្ទេរទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ នៅក្នុងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំនៅក្នុងកាលៈទេសៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។ វិធីនេះសមស្របនៅក្នុងស្ថានភាពដែលទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ អាចប្រៀបធៀបគ្នាបាន ឬក្នុងស្ថានភាពដែលការធ្វើនិយ័តកម្មសមហេតុផលអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីបញ្ជាក់ថាថ្លៃទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យទាំងនោះ មានឬគ្មានភាពសមស្រប។ ក្នុងករណី ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ មានភាពខុសគ្នាជាសារវ័ន្តដែលនាំឱ្យមិនអាចធ្វើនិយ័តកម្មបាន ឬមិនអាចផ្តល់នូវការវាស់វែងសមស្របសម្រាប់ការកំណត់ថ្លៃជំហានដៃ វិធីផ្សេងទៀតអាចត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់។

២- ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន (Comparability Analysis)

ក. ដើម្បីធ្វើការកំណត់ថ្លៃផ្ទេរ សហគ្រាសដែលប្រើប្រាស់វិធី ថគធ. ជាដំបូងត្រូវកំណត់ឱ្យឃើញភាពខុសគ្នារវាងទំនិញឬសេវារបស់ខ្លួន ទៅនឹងទំនិញឬសេវារបស់សហគ្រាសឯករាជ្យ ហើយបន្ទាប់មកទៀតត្រូវកំណត់នូវភាពខុសគ្នាដែលមានផលប៉ះពាល់ជាសារវ័ន្តទៅលើថ្លៃ។ ប្រសិនបើមានភាពខុសគ្នាជាសារវ័ន្ត ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មឱ្យបានសមស្របទៅតាមថ្លៃទំនិញឬសេវា ដែលបានផ្គត់ផ្គង់ដោយសហគ្រាសឯករាជ្យ។

ខ. ក្នុងការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន នៅក្រោមវិធី ថគធ. ត្រូវពិចារណាលើកត្តាមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម÷

- លក្ខណៈទំនិញ ដូចជាទ្រង់ទ្រាយ និងគុណភាព
- ចរិត និងទំហំនៃសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់

- ទំនិញដែលបានផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានប្រៀបធៀបនៅត្រង់ចំណុចដូចគ្នានៃខ្សែចង្វាក់ផលិតកម្ម
- លក្ខណៈដោយឡែករបស់ផលិតផលក្រោមទម្រង់ជាទ្រព្យអរូបី ដូចជាម៉ាកពាណិជ្ជកម្ម គំនូរប្លង់ ជាដើម។ល។
- ទំហំនៃការផ្គត់ផ្គង់ ប្រសិនបើមានផលប៉ះពាល់ទៅលើថ្លៃ
- ពេលវេលានៃការផ្គត់ផ្គង់ ប្រសិនបើមានផលប៉ះពាល់ទៅលើថ្លៃដោយសារការប្រែប្រួលនៃរដូវកាល ឬការផ្លាស់ប្តូរដទៃទៀតនៃលក្ខខណ្ឌទីផ្សារ
- ចំណាយលើការដឹកជញ្ជូន ការវេចខ្ចប់ ការស្វែងរកទីផ្សារ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម និងការធានា ប្រសិនបើចំណាយទាំងនោះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកិច្ចសន្យា
- ទីកន្លែងផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាមានលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចដូច ឬប្រហាក់ប្រហែលគ្នា
- កត្តាផ្សេងទៀតដែលប៉ះពាល់លើថ្លៃ។

ឧទាហរណ៍ទី ១ ៖

សហគ្រាស ក ជាសហគ្រាសដែលផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ៧០% ទៅឱ្យបុគ្គលទាក់ទិននៅក្រៅប្រទេស (សហគ្រាស ខ) ក្នុងតម្លៃ ១០០ ០០០៛ ក្នុងមួយឯកតា។ ទន្ទឹមនឹងនោះ ទំនិញ៣០%ទៀត ត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាសឯករាជ្យក្នុងស្រុក (សហគ្រាស គ) ក្នុងតម្លៃ ១៥០ ០០០៛ ក្នុងមួយឯកតា។

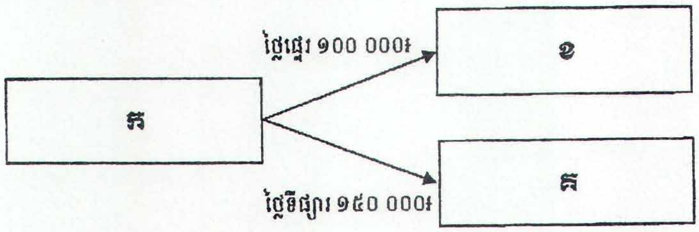

សន្មតថា សហគ្រាស ក បានផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ខ និង សហគ្រាស គ នូវទំនិញដូចគ្នា។ ប្រតិបត្តិការរវាងសហគ្រាស ក និងសហគ្រាស គ អាចត្រូវបានចាត់ទុកជាមូលដ្ឋានប្រៀបធៀបផ្ទៃក្នុងសម្រាប់យកមកប្រើប្រាស់ជាប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបាន។ ប៉ុន្តែជាដំបូង ការវិភាគមុខងារទៅលើសហគ្រាស ក សហគ្រាស ខ និង សហគ្រាស គ ត្រូវតែធ្វើឡើង ដើម្បីរកឱ្យឃើញនូវភាពខុសគ្នាណាមួយដែលអាចមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តទៅលើថ្លៃទីផ្សារ។ ប្រសិនបើមានភាពខុសគ្នា ការធ្វើនិយ័តកម្មដែលត្រឹមត្រូវ និងសមហេតុផលត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីលុបបំបាត់នូវភាពខុសគ្នាទាំងនោះ។ ក្នុងករណីដែលគ្មានភាពខុសគ្នាណាមួយដែលអាចប៉ះពាល់ជាសារវន្តទៅលើថ្លៃទីផ្សារនោះទេ វិធី ថតឯ. អាចត្រូវបានយកមកអនុវត្តដោយប្រើប្រាស់ប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបានផ្ទៃក្នុង សម្រាប់ការកំណត់ថ្លៃឯកតានៃទំនិញចំនួន ១៥០ ០០០៛ ដែលជាថ្លៃជំហរដៃ។

ដូចនេះ ថ្លៃផ្ទេរចំនួន ១០០ ០០០៛ គួរត្រូវបានជំនួសដោយ ថ្លៃជំហរដៃចំនួន ១៥០ ០០០៛។ ក្នុងករណីនេះ ចំណូលរបស់សហគ្រាស ក នឹងកើនឡើង បន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់ថ្លៃជំហរដៃដែលខ្ពស់ជាងថ្លៃផ្ទេរដែលបានប្រើប្រាស់ដំបូង។ ការកើនឡើងចំណូលរបស់សហគ្រាស ក នឹងនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលនូវកម្រិតចំណេញ ដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

សហគ្រាស ក			
	មុននិយ័តកម្ម	និយ័តកម្ម	ក្រោយនិយ័តកម្ម
ចំណូលដុល	១០០ ០០០	៥០ ០០០	១៥០ ០០០
ថ្លៃដើម	(៧០ ០០០)		(៧០ ០០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	៣០ ០០០		៨០ ០០០
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(២០ ០០០)		(២០ ០០០)
ចំណូលសុទ្ធ	១០ ០០០		៦០ ០០០

សរុបមកវិញ បន្ទាប់ពីអនុវត្តគោលការណ៍ជំហោងដៃ សហគ្រាស ក ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មមូលដ្ឋានគិតពន្ធចំនួន ៥០ ០០០៛ (៦០ ០០០ - ១០ ០០០)។ ទឹកប្រាក់ ៥០ ០០០៛ នេះ នឹងត្រូវយកទៅធ្វើនិយ័តកម្មលើចំណូលជាប់ពន្ធ និងពន្ធអាករពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ក្នុងករណីមានការបញ្ចុះថ្លៃតាមបរិមាណផ្គត់ផ្គង់ដោយហេតុថាបរិមាណនៃការផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ខ និងសហគ្រាស គ មិនដូចគ្នា សហគ្រាស ក ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មដូចដែលបានអនុវត្តជាទូទៅនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម ដើម្បីកែតម្រូវលើការបញ្ចុះថ្លៃនោះ។ សន្មតថា សហគ្រាស ក ជាធម្មតាផ្តល់ការបញ្ចុះថ្លៃ ១០% សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងបរិមាណលើសពី ៥០% នៃទំនិញរបស់ខ្លួន។ ដូចនេះ ថ្លៃ ១០០ ០០០៛ ក្នុងមួយឯកតា ដែលផ្គត់ផ្គង់ឱ្យសហគ្រាស ខ គួរត្រូវបានធ្វើនិយ័តកម្មដូចខាងក្រោម÷

ថ្លៃទីផ្សារ	១៥០ ០០០៛
ដកៈ ការបញ្ចុះថ្លៃ ១០%	(១៥ ០០០៛)
ថ្លៃផ្ទេរ	១៣៥ ០០០៛

ប៉ុន្តែ ថ្លៃផ្ទេរដែលសហគ្រាស ក ផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ខ គឺ ១០០ ០០០៛។ ហេតុនេះ ទោះបីជាភាពខុសគ្នាដែលមានផលប៉ះពាល់ជាសារវ័ន្តទៅលើថ្លៃទីផ្សារត្រូវបានធ្វើនិយ័តកម្មដោយជឿជាក់និងសមហេតុផលក៏ដោយ ការអនុវត្តវិធី ថតឯ. បង្ហាញថា ថ្លៃផ្ទេរ ១០០ ០០០៛ គឺនៅទាបជាងថ្លៃជំហោងដៃដែលបានធ្វើនិយ័តកម្ម ១៣៥ ០០០៛។ ដូចនេះ ថ្លៃផ្ទេរដែលសហគ្រាស ក ផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ខ ១០០ ០០០៛ គួរត្រូវបានជំនួសដោយថ្លៃជំហោងដៃ ១៣៥ ០០០៛។ ក្នុងករណីនេះ ចំណូលរបស់សហគ្រាស ក នឹងកើនឡើងបន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់នូវថ្លៃដែលត្រូវបានធ្វើនិយ័តកម្ម និងខ្ពស់ជាងថ្លៃផ្ទេរដែលបានប្រើប្រាស់ដំបូង។ ការកើនឡើងចំណូលរបស់សហគ្រាស ក នឹងនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលនូវចំណូលសុទ្ធ ដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោម÷

សហគ្រាស ក			
	មុននិយ័តកម្ម	និយ័តកម្ម	ក្រោយនិយ័តកម្ម
ចំណូលដុល	១០០ ០០០	៣៥ ០០០	១៣៥ ០០០
ថ្លៃដើម	(៧០ ០០០)		(៧០ ០០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	៣០ ០០០		៦៥ ០០០
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(២០ ០០០)		(២០ ០០០)
ចំណូលសុទ្ធ	១០ ០០០		៤៥ ០០០

សរុបមកវិញ បន្ទាប់ពីអនុវត្តគោលការណ៍ជំហោងដៃ សហគ្រាស ឥ ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មមូលដ្ឋានគិតពន្ធចំនួន ៣៥ ០០០៛ (៤៥ ០០០ - ១០ ០០០)។ ទឹកប្រាក់ ៣៥ ០០០៛ នេះ នឹងត្រូវយកទៅធ្វើនិយ័តកម្មលើចំណូលជាប់ពន្ធ និងពន្ធអាករពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ប្រការ ១១.- វិធីថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្ត (ថផប)

១- វិធី ថផប. ជាការប្រៀបធៀបរវាងកម្រិតចំណេញដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់បន្តនូវទំនិញក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំជាមួយនឹងកម្រិតចំណេញដុលក្នុងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបាន។ ជាទូទៅ វិធី ថផប. ជាវិធីសមរម្យបំផុតសម្រាប់ប្រតិបត្តិការដែលទាក់ទិននឹងមុខងារផ្គត់ផ្គង់ឬមុខងារចែកចាយដែលពុំប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់ ឬមិនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រតិបត្តិការផ្គត់ផ្គង់ទ្រព្យអរូបីឯកលក្ខណៈនិងមានតម្លៃខ្ពស់។ អត្ថប្រយោជន៍ជាចម្បងនៃវិធីនេះផ្អែក សំខាន់លើតម្លៃបន្ថែម ឬការបំប្លែងដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តបានធ្វើឡើងមុនពេលផ្គត់ផ្គង់បន្ត។ វិធីនេះពិបាកនឹងអនុវត្ត ប្រសិនបើទំនិញត្រូវបានឆ្លងកាត់ច្រើនដំណាក់កាលនិងមានគម្លាតពេលវែង (ក្នុងករណីស្ថានភាពទីផ្សារអាចមានការប្រែប្រួល) មុនពេលដែលទំនិញត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ ឬនៅពេលដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្ត បានបន្ថែមជាដុំកំភួនឬបង្កើតទ្រព្យអរូបីភ្ជាប់ទៅនឹងទំនិញនោះ។

$$\text{ថ្លៃជំហោងដៃ} = \text{ថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្ត} - (\text{ថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្ត} \times \text{កម្រិតចំណេញដុល})$$

$$\text{ដែល÷ កម្រិតចំណេញដុល} = \frac{\text{តម្លៃផ្គត់ផ្គង់} - \text{តម្លៃទិញ}}{\text{តម្លៃផ្គត់ផ្គង់}} = \frac{\text{ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម}}{\text{តម្លៃផ្គត់ផ្គង់}}$$

* កម្រិតចំណេញដុលលើការផ្គត់ផ្គង់បន្ត ត្រូវតែប្រៀបធៀបទៅនឹងកម្រិតចំណេញដុលទទួលបានដោយសហឯករាជ្យអាចប្រៀបធៀបបាន និងមានមុខងារ ហានិភ័យ និងទ្រព្យប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។

ចំណុចចាប់ផ្តើមនៃវិធី ថផប. ជាថ្លៃនៃទំនិញដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្ត ទិញពីបុគ្គលទាក់ទិន ហើយផ្គត់ផ្គង់បន្តទៅឱ្យសហគ្រាសឯករាជ្យ។ ថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្តនេះ អាចធ្វើឱ្យអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តមានកម្រិតចំណេញដុលមួយ ដែលអាចទូទាត់ចំណាយថ្លៃផ្គត់ផ្គង់ និងចំណាយប្រតិបត្តិការ ព្រមទាំងមុខងារផ្សេងៗទៀត (ដោយគិតបញ្ចូលទាំងទ្រព្យសកម្មដែលប្រើប្រាស់ និងហានិភ័យប្រឈម) ដើម្បីទទួលបានចំណូលសុទ្ធសមរម្យ។ ថ្លៃជំហោងដៃនៃប្រតិបត្តិការរវាងបុគ្គលទាក់ទិន ត្រូវបានកំណត់ដោយយកថ្លៃផ្គត់ផ្គង់បន្តដកចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម។ វិធីគណនាកម្រិតចំណេញដុលត្រូវបានបង្ហាញដូចខាងក្រោម ÷

ចំណុចសំខាន់នៃរូបមន្តខាងលើ ស្ថិតនៅលើកម្រិតចំណេញដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់បន្ត។ កម្រិតចំណេញដុលនេះ បានមកពីការប្រៀបធៀបផ្ទៃក្នុង ដែលជាប្រតិបត្តិការរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្ត (ពាក់ព័ន្ធប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ) ទៅឱ្យសហគ្រាសឯករាជ្យ។ ក្នុងករណីដែលគ្មានប្រតិបត្តិការអាចធៀបបាន កម្រិតចំណេញដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់បន្តអាចត្រូវបានកំណត់ពីការផ្គត់ផ្គង់ដោយអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តផ្សេងទៀតក្នុងទីផ្សារដូចគ្នា។ កម្រិតចំណេញដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់បន្តអាចប្រែប្រួលទៅតាមតម្លៃបន្ថែមដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តបានធ្វើឡើងមុននឹងផ្គត់ផ្គង់បន្តផលិតផល។

២- ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន

ដើម្បីវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន ត្រូវពិចារណាលើកត្តាមួយចំនួនដែលជះឥទ្ធិពលលើកម្រិតចំណេញដុលនៃការផ្គត់ផ្គង់បន្ត ជាអាទិ៍មាន÷

ក- មុខងារ ឬកម្រិតសកម្មភាពធ្វើឡើងដោយអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្ត និងហានិភ័យដែលមាន (អ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តគ្រាន់តែជាភ្នាក់ងារបញ្ជូនបន្ត ឬក៏ជាអ្នកចែកចាយដែលទទួលខុសត្រូវស្វែងរកទីផ្សារនិងផ្សព្វផ្សាយផលិតផល ដោយប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យនៃការបាត់បង់ធនធានផ្ទាល់ខ្លួន)

ខ- ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មប្រហាក់ប្រហែល ទាំងក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំនិងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ

គ- ភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នានៃផលិតផលនៅតែមានភាពចាំបាច់នៅពេលដែលមានប្រតិបត្តិការទាក់ទិននឹងទ្រព្យអរូបីដែលមានឯកលក្ខណៈនិងមានតម្លៃខ្ពស់

ឃ- ភាពខុសគ្នាក្នុងការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មដែលអាចជះឥទ្ធិពលលើកម្រិតចំណេញ ប្រសិនបើអត្រាកម្រិតចំណេញផ្គត់ផ្គង់បន្តគឺជាអត្រាដែលប្រើប្រាស់ដោយសហគ្រាសឯករាជ្យក្នុងប្រតិបត្តិការអាចធៀបបាន

ង- ចន្លោះពេលពីការទិញដំបូងរហូតដល់ការផ្គត់ផ្គង់បន្តផលិតផល ប្រសិនបើមានរយៈពេលវែងដែលអាចបណ្តាលឱ្យទីផ្សារ អត្រាប្តូរប្រាក់ និងថ្លៃដើម... មានការប្រែប្រួល

ច- សិទ្ធផ្តាច់មុខឬមិនផ្តាច់មុខក្នុងការផ្គត់ផ្គង់បន្តនូវផលិតផល

ឆ- ភាពខុសគ្នានៅក្នុងការអនុវត្តគណនេយ្យ ដែលទាមទារឱ្យមានការធ្វើនិយ័តកម្ម ដើម្បីធានានូវភាពដូចគ្នានៃសមាសធាតុថ្លៃដើម ដែលយកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីគណនាកម្រិតចំណេញដុល ក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ

ជ- កត្តាផ្សេងទៀត ដែលប៉ះពាល់លើកម្រិតចំណេញដុល។

ឧទាហរណ៍ទី២ ÷

- សហគ្រាស **ក** ជាសហគ្រាសពហុជាតិផលិតផលិតផលមានគុណភាពខ្ពស់ ដែលមានទីតាំងនៅបរទេស។
- សហគ្រាស **ខ** ជាសហគ្រាសបុត្រសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជានៃសហគ្រាសពហុជាតិ **ក**។
- សហគ្រាស **គ** ជាក្រុមហ៊ុនឯករាជ្យនៅកម្ពុជា។
- សហគ្រាស **ឃ** ជាអ្នកចែកចាយបន្តឯករាជ្យទៅឱ្យអតិថិជននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- សហគ្រាស **ខ** បានទិញផលិតផលដែលមានគុណភាពខ្ពស់ពីសហគ្រាស **ក** ក្នុងតម្លៃ ៧ ៦០០៛ ក្នុងមួយឯកតា។ ហើយផ្គត់ផ្គង់បន្តទៅសហគ្រាស **គ** ក្នុងតម្លៃ ៨ ០០០៛ ក្នុង ១ ឯកតា។
- សហគ្រាស **ឃ** បានផ្គត់ផ្គង់បន្តនូវផលិតផលដែលអាចធៀបគ្នាបានក្នុងកាលៈទេសៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ទៅនឹងការផ្គត់ផ្គង់របស់សហគ្រាស **ខ** និងទទួលបានកម្រិតចំណេញដុល ១០ ភាគរយ។

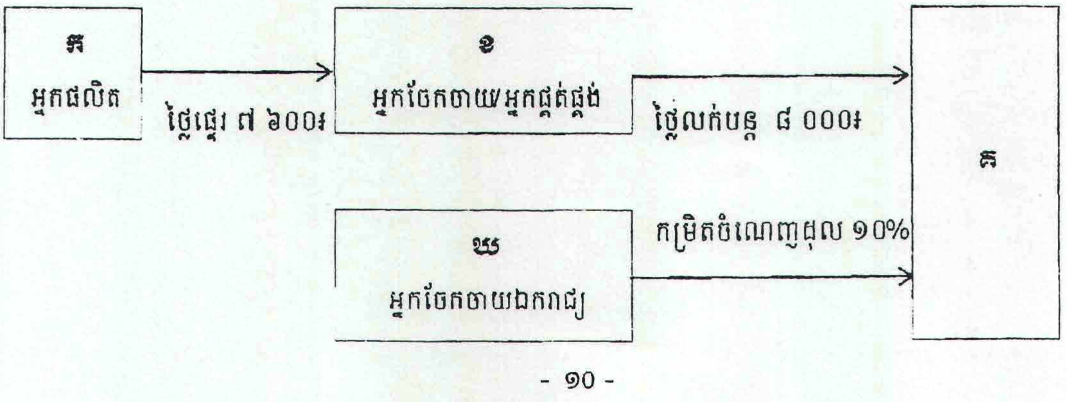

ឧទាហរណ៍ទី ២ បានបង្ហាញនូវភាពខុសគ្នានៃផលិតផលនៅពេលធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំនិងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ ប៉ុន្តែវាមិនប៉ះពាល់ជាសារវ័ន្តទៅលើការអនុវត្តវិធីខាងលើទេដោយសារចំណុចសំខាន់នៃការប្រៀបធៀបផ្តោតទៅលើកម្រិតចំណេញដុល។ សហគ្រាស ខ និង សហគ្រាស ឃ មានមុខងារជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់បន្តក្នុងទីផ្សារតែមួយ និងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃខ្សែចង្វាក់តម្លៃដូចគ្នាដែលនាំឱ្យកម្រិតចំណេញដុលលើការផ្គត់ផ្គង់បន្ត ១០% របស់សហគ្រាស ឃ អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ថ្លៃក្រោមគោលការណ៍ជំហោងដៃចំពោះការទិញដំបូងរបស់សហគ្រាស ខ ពីសហគ្រាស ក។

ដូចនេះកម្រិតចំណេញដុលរបស់សហគ្រាស ខ ៥% [(៨ ០០០ - ៧ ៦០០)/ ៨ ០០០] ត្រូវបានកែតម្រូវទៅអត្រា ១០% ហើយនិយ័តកម្មនេះត្រូវធ្វើឡើងលើថ្លៃផ្ទេរ ៧ ៦០០៛ក្នុងមួយឯកតា។ ចំពោះសហគ្រាស ខ ដើម្បីទទួលបានកម្រិតចំណេញដុល ១០% ថ្លៃផ្ទេរត្រូវបន្ថយមកត្រឹម ៧ ២០០៛ ដោយអនុវត្តថ្លៃជំហោងដៃតាមរូបមន្តដូចខាងក្រោម÷

ថ្លៃជំហោងដៃនៃផលិតផលបានទិញ	= ៨ ០០០ - (៨ ០០០ x ១០%) = ៧ ២០០៛

តាមការគណនាខាងលើ ថ្លៃផ្ទេរដំបូងរបស់សហគ្រាស ខ ៧ ៦០០៛ ដែលមានកម្រិតចំណេញដុល ៥% ត្រូវបានថយមកនៅត្រឹម ៧ ២០០៛ ហើយមានកម្រិតចំណេញដុល ១០% ដូចសហគ្រាស ឃ ដែលជា សហគ្រាសឯករាជ្យដែរ។ ការថយចុះនៃថ្លៃដើម ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កម្រិតចំណេញដុលនៃសហគ្រាស ខ ដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោម÷

សហគ្រាស ខ			
	មុននិយ័តកម្ម	**និយ័តកម្ម**	**ក្រោយនិយ័តកម្ម**
ចំណូលដុល	៨ ០០០		៨ ០០០
ថ្លៃដើម	(៧ ៦០០)	៤០០	(៧ ២០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	៤០០		៨០០
កម្រិតចំណេញដុល	៤០០/៨០០០ = ៥%		៨០០/៨០០០=១០%

សរុបមកវិញ បន្ទាប់ពីអនុវត្តគោលការណ៍ជំហោងដៃ សហគ្រាស ខ ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មមូលដ្ឋានគិតពន្ធចំនួន ៤០០៛ (៧ ៦០០ - ៧ ២០០)។ ទឹកប្រាក់ ៤០០៛ នឹងត្រូវយកទៅធ្វើនិយ័តកម្មលើចំណូលជាប់ពន្ធ និងពន្ធអាករពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ប្រការ ១២.- វិធីបន្ថែមលើថ្លៃដើម (បថដ)

១- **វិធី បថដ.** គឺជាការប្រៀបធៀបកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមដែលកើតឡើងដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោលចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវា ឬទ្រព្យ នៅក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។

ជាទូទៅ វិធី **បថដ.** ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងករណី÷

- ផលិតផលពាក់កណ្ដាលសម្រេចត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់រវាងបុគ្គលទាក់ទិន

- នៅពេលសហគ្រាស បានសម្រេចចុះកិច្ចព្រមព្រៀងប្រើប្រាស់ទ្រព្យរួមគ្នា
- នៅពេលផលិតករ គឺជាផលិតករចុះកិច្ចសន្យា
- នៅពេលប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ គឺជាការផ្គត់ផ្គង់សេវា។

ដើម្បីគណនារកកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើម ត្រូវអនុវត្តតាមជំហានដូចខាងក្រោម÷

ក. ចំណុចចាប់ផ្តើមនៅក្នុងវិធី **បថដ.** គឺថ្លៃដើមរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់។ ដើម្បីគណនារកថ្លៃដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់ទទួលបានពីអ្នកទិញ ត្រូវយកថ្លៃដើមបន្ថែមនូវកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមដែលសមស្រប។ គោលការណ៍ជំហោងដៃ តម្រូវឱ្យធ្វើការប្រៀបធៀបកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមនៃប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំទៅនឹងកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមនៃប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំដែលអាចធៀបបាន។ ដូចនេះ កម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមនៃប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំនឹងត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានដើម្បីធ្វើនិយ័តកម្មកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមនៃប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ។

រូបមន្តគណនាថ្លៃជំហោងដៃ÷
ថ្លៃជំហោងដៃ = ថ្លៃដើម + (ថ្លៃដើម x កម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើម)
ដែល÷ $\text{កម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើម} = \frac{\text{ចំណូលដុល} - \text{ថ្លៃដើម}}{\text{ថ្លៃដើម}} = \frac{\text{ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម}}{\text{ថ្លៃដើម}}$

ខ. ដើម្បីធ្វើនិយ័តកម្មលើថ្លៃដើម ត្រូវពិចារណាលើធាតុផ្សំរបស់ថ្លៃដើមនោះ។ វិធីកំណត់ថ្លៃដើមនិងគោលនយោបាយគណនេយ្យត្រូវតែមានសង្គតិភាព និងអាចប្រៀបធៀបបានពីការិយបរិច្ឆេទមួយទៅការិយបរិច្ឆេទមួយទៀត រវាងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។ ថ្លៃដើមនៅក្នុងវិធី **បថដ.** គឺជាទឹកប្រាក់សរុបនៃថ្លៃដើមផ្ទាល់ និងថ្លៃដើមប្រយោលនៃផលិតកម្ម ឬការផ្គត់ផ្គង់។ ជាទូទៅបន្ទុកចំណាយហិរញ្ញវត្ថុមិនត្រូវបានគិតបញ្ចូលក្នុងមូលដ្ឋានថ្លៃដើមទេ។ ការបញ្ចូលចំណាយផ្សេងទៀតទៅក្នុងថ្លៃដើមត្រូវតែមានហេតុផលសមរម្យ ហើយអាចត្រូវបានយកមកពិចារណាតែក្នុងករណីដែលចំណាយទាំងនោះ ធ្វើឱ្យការប៉ាន់ស្មានកម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមកាន់តែសុក្រិត ដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងចំណាយក្នុងថ្លៃដើមនៃប្រតិបត្តិការអាចធៀបបាន។

២- ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន

នៅពេលអនុវត្តនូវវិធី **បថដ.** ចាំបាច់ត្រូវមានការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាននៃមុខងារ ហានិភ័យ លក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យា ស្ថានភាពទីផ្សារ និងយុទ្ធសាស្ត្រអាជីវកម្ម ព្រមទាំងនិយ័តកម្មផ្សេងៗដែលបានធ្វើ ដើម្បីលុបបំបាត់ផលប៉ះពាល់នៃភាពខុសគ្នាលើកត្តានានាដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៧ នៃប្រកាសនេះ រវាងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំនិងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ ។ ដូចគ្នាទៅនឹងវិធី **ថផប.**ដែរ វិធី **បថដ.** មានការធ្វើនិយ័តកម្មលើភាពខុសគ្នានៃផលិតផលតិចជាង បើប្រៀបធៀបទៅនឹងវិធី **ថគធ.**។

ឧទាហរណ៍ទី ៣ ៖

សហគ្រាស គ ជាសហគ្រាសបុគ្គលសម្ព័ន្ធនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៃសហគ្រាស ក ដែលជាសហគ្រាសពហុជាតិនៅបរទេស។ សហគ្រាស គ ជាអ្នកផលិតសមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីជាពិសេសតាមការតម្រូវរបស់សហគ្រាស ក។ សហគ្រាស គ ទិញវត្ថុធាតុដើមប្រើប្រាស់សម្រាប់ផលិតសមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីពីសហគ្រាសឯករាជ្យ ឃ ក្នុងតម្លៃ ២ ០០០៛ ក្នុងមួយឯកតា។ ថ្លៃដើមសរុបនៃសមាសភាគដែលផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ក ក្នុងមួយឯកតាថ្លៃ ៨ ០០០៛។ សហគ្រាស គ ផ្គត់ផ្គង់សមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីទៅឱ្យសហគ្រាស ក ក្នុងតម្លៃ **១០ ០០០ ៛** ក្នុងមួយឯកតា។

សហគ្រាស គ		
ចំណូលដុល		១០ ០០០
ការទិញ	២ ០០០	
ចំណាយផលិតកម្ម	៥ ០០០	
ចំណាយផ្សេងៗក្នុងផលិតកម្ម	១ ០០០	
ថ្លៃដើមសរុប		(៨ ០០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម		២ ០០០

តាមឧទាហរណ៍ខាងលើ ការកំណត់ថ្លៃសមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីដោយវិធី **ថតឯ.** មិនអាចធ្វើបាន ព្រោះគ្មានប្រតិបត្តិការផ្ទៃក្នុងដែលអាចផ្ទៀបបាន (internal comparable transactions)។ សមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីត្រូវបានផលិតទៅតាមការបញ្ជាទិញពិសេស ដែលនាំឱ្យលំបាកក្នុងការស្វែងរកព័ត៌មាននៃប្រតិបត្តិការអាចផ្ទៀបបានដើម្បីយកមកប្រើប្រាស់។ ដូចនេះ ត្រូវស្វែងរកទិន្នន័យពាណិជ្ជកម្ម (Commercial databases) របស់សហគ្រាសឯករាជ្យដែលមានប្រតិបត្តិការអាចផ្ទៀបបានក្នុងកាលៈទេសៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាយកមកប្រើប្រាស់។ ខាងក្រោមនេះគឺជាកម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើមដែលបានគណនាចេញពីព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុរបស់សហគ្រាសដែលអាចប្រៀបផ្ទៀបបានចំនួន ៥៖

សហគ្រាសដែលអាចប្រៀបផ្ទៀបបាន	កម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើម
សហគ្រាសទី ១	២៨%
សហគ្រាសទី ២	៣១%
សហគ្រាសទី ៣	៣៥%
សហគ្រាសទី ៤	៣៧%
សហគ្រាសទី ៥	៤០%

ក្នុងករណីនេះ រង្វង់ជំហោងដៃ (ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងប្រការ ៨ នៃប្រកាសនេះ) នៃកម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើមប្រែប្រួលពី ចន្លោះ ២៨% ទៅ ៤០% ដែលនាំឱ្យមានមេដ្យាន ៣៥%។

សហគ្រាស ឥ មានកម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើម ២៥% (២ ០០០/៨ ០០០=២៥%)។ កម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើមអាចធៀបបានរបស់សហគ្រាសដែលមានមុខងារ ហានិភ័យ និងទ្រព្យសកម្មប្រហាក់ប្រហែលគ្នាអាចត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ថ្លៃជំហោងដៃ។ ដោយសារកម្រិតចំណេញបន្ថែមលើថ្លៃដើមនៃថ្លៃជំហោងដៃស្មើនឹង ៣៥% ដូចនេះ ថ្លៃជំហោងដៃរបស់សមាសភាគគ្រឿងអគ្គិសនីដែលសហគ្រាស ឥ បានផ្គត់ផ្គង់ឱ្យសហគ្រាស ឥ ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ថ្លៃជំហោងដៃនៃការលក់សមាសភាគអគ្គិសនី	=៨ ០០០+(៨ ០០០x ៣៥%) =៨ ០០០+ ២ ៨០០= ១០ ៨០០៛ ជំនួសឱ្យ ១០ ០០០៛

សរុបមកវិញ ក្រោយពីបានអនុវត្តគោលការណ៍ថ្លៃជំហោងដៃ សហគ្រាស គ ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មទៅលើមូលដ្ឋានគិតពន្ធចំនួន ៨០០៛(១០ ៨០០- ១០ ០០០)។ ទឹកប្រាក់ចំនួន ៨០០៛ នឹងត្រូវយកទៅធ្វើនិយ័តកម្មលើចំណូលជាប់ពន្ធ និងពន្ធអាករពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ប្រការ ១៣.- វិធីកម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ (កចស)

វិធី **កចស.** មានលក្ខណៈស្រដៀងនឹងវិធី បថដ. និង វិធី ថផប. ដោយសារការប្រើប្រាស់គោលការណ៍កម្រិតចំណេញ។ វិធី **កចស.**តម្រូវឱ្យធ្វើការប្រៀបធៀបកម្រិតចំណេញសុទ្ធដែលសហគ្រាសសម្រេចបានក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ នឹងកម្រិតចំណេញសុទ្ធដែលសហគ្រាសសម្រេចបានពីប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានដូចគ្នា (ឧ. ថ្លៃដើម ទ្រព្យសកម្ម ការផ្គត់ផ្គង់)។ ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបាន (រួមទាំងការវិភាគមុខងារ) ដែលចាត់ទុកថាធ្វើឡើងបានសមស្រប ត្រូវផ្អែកលើព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកត្តាកំណត់ភាពដែលអាចធៀបបានដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៧ នៃប្រកាសនេះ ដែលប្រមូលបានពីភាគីពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ។

ឧទាហរណ៍ទី ៤÷

សហគ្រាស ឥ ជាសហគ្រាសបង្កើតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងជាបុត្រសម្ព័ន្ធនៃសហគ្រាស ខ ដែលមានទីតាំងនៅបរទេស។ សហគ្រាស ខ ផលិតកុំព្យូទ័រផ្គត់ផ្គង់ឱ្យសហគ្រាស ឥ និងផ្គត់ផ្គង់ឱ្យអ្នកចែកចាយជាបុគ្គលទាក់ទិននៅតាមប្រទេសនានា។ កុំព្យូទ័រដែលចែកចាយដោយសហគ្រាស ឥ មានម៉ាកពាណិជ្ជកម្ម (Trademark) ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាស ខ។ ក្រៅពីការផ្គត់ផ្គង់កុំព្យូទ័រ សហគ្រាស ឥ ក៏ផ្តល់ផងដែរនូវសេវាផ្នែកបច្ចេកទេសដល់អតិថិជន។

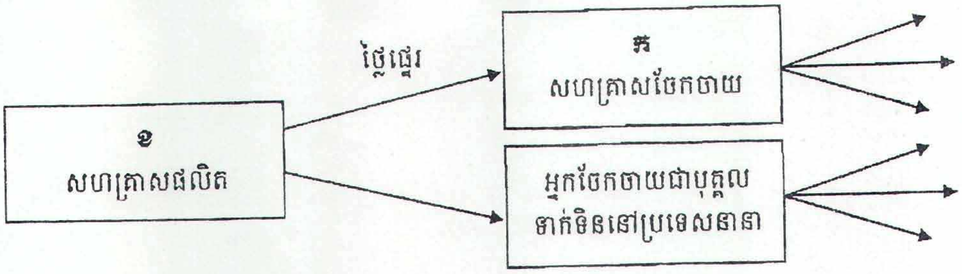

របាយការណ៍លទ្ធផលរបស់សហគ្រាស ក មានដូចខាងក្រោម÷

បរិយាយ	ទឹកប្រាក់មុននិយ័តកម្ម
ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់	១០០ ០០០
ថ្លៃដើមទំនិញ	(៩០ ០០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	១០ ០០០
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(១៥ ០០០)
ចំណូលសុទ្ធ	(៥ ០០០)
កម្រិតចំណេញសុទ្ធ	(៥%)

សន្ទតថាវិធី ថគផ. ឬវិធី ថផប. មិនអាចយកមកអនុវត្តបានដោយមូលហេតុ (១) ពុំមានផលិតផលស្រដៀង ឬគ្មាននិយ័តកម្មដែលអាចជឿទុកចិត្តណាមួយអាចធ្វើឡើងបាន ដើម្បីកែតម្រូវភាពខុសគ្នារវាងផលិតផលទាំងនោះទេ (២) ពុំអាចវាស់វែងកម្រិតចំណេញដុលដែលអាចធៀបបាន ដោយសហគ្រាសឯករាជ្យនីមួយៗអនុវត្តវិធានគណនេយ្យខុសគ្នា។

ដូចនេះ គួរប្រើប្រាស់វិធី កចស. ដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានផលធៀបរវាងចំណូលសុទ្ធ និងចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់របស់សហគ្រាសឯករាជ្យដែលធ្វើប្រតិបត្តិការអាចធៀបបាន ក្រោមស្ថានភាពស្រដៀងគ្នានិងដែលអាចរកបាននៅក្នុងទិន្នន័យពាណិជ្ជកម្មឬព័ត៌មានដែលអាចជឿជាក់ពីប្រភពផ្សេងទៀត។

ខាងក្រោមគឺជាព័ត៌មានកម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ ដែលបានគណនាចេញពីព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ របស់សហគ្រាសដែលអាចធៀបបានចំនួន ៤ ÷

សហគ្រាសដែលអាចធៀបបាន	**កម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ**
សហគ្រាសទី ១	៦%
សហគ្រាសទី ២	៧%
សហគ្រាសទី ៣	៩%
សហគ្រាសទី ៤	១០%

ក្នុងករណីនេះ រង្វង់ជំហោងដៃ (ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៨ នៃប្រកាសនេះ) ប្រែប្រួលពីចន្លោះ ៦% ទៅ ១០% ដែលមានមេដ្យាន ៨% [(៧ + ៩) / ២] នៃកម្រិតចំណេញសុទ្ធ។

សហគ្រាស ក ទទួលបាននូវកម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ -៥% (-៥ ០០០ / ១០០ ០០០ = -៥%)។ កម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការរបស់សហគ្រាសឯករាជ្យអាចធៀបបានដែលមានមុខងារ ហានិភ័យ និងទ្រព្យសកម្មប្រហាក់ប្រហែលគ្នាអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ថ្លៃជំហោងដៃ។ ដោយសារកម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការក្រោមគោលការណ៍ជំហោងដៃស្មើនឹង ៨% ថ្លៃជំហោងដៃរបស់កុំព្យូទ័រដែលសហគ្រាស ខ បានផ្គត់ផ្គង់ឱ្យសហគ្រាស ក ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ចំណូលសុទ្ធរបស់សហគ្រាស ក	= ១០០ ០០០ x ៨% = ៨ ០០០
ថ្លៃដើមទំនិញក្រោយធ្វើនិយ័តកម្ម	= ១០០ ០០០ - ១៥ ០០០ - ៨ ០០០ = ៧៧ ០០០

សហគ្រាស ក			
បរិយាយ	**មុននិយ័តកម្ម**	**និយ័តកម្ម**	**ក្រោយនិយ័តកម្ម**
ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់	១០០ ០០០		១០០ ០០០
ថ្លៃដើមទំនិញបានផ្គត់ផ្គង់	(៩០ ០០០)	១៣ ០០០	(៧៧ ០០០)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	១០ ០០០		២៣ ០០០
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(១៥ ០០០)		(១៥ ០០០)
ចំណូលសុទ្ធ	(៥ ០០០)		៨ ០០០
កម្រិតចំណេញសុទ្ធនៃប្រតិបត្តិការ	(៥%)		៨%

សរុបមកវិញ ក្រោយពីបានអនុវត្តគោលការណ៍ថ្លៃជំហោងដៃ សហគ្រាស ក ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មទៅលើមូលដ្ឋានគិតពន្ធចំនួន ១៣ ០០០៛ (៩០ ០០០ - ៧៧ ០០០)។ ទឹកប្រាក់ចំនួន ១៣ ០០០ ៛ នឹងត្រូវយកទៅធ្វើនិយ័តកម្មលើចំណូលជាប់ពន្ធ និងពន្ធអាករពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតជាធរមាន។

ប្រការ ១៤.- វិធីបែងចែកចំណេញ (ពបច)

វិធី ពបច. អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅពេលដែលគ្មានប្រតិបត្តិការអាចធៀបបានរបស់សហគ្រាសឯករាជ្យ។ វិធីនេះសមស្របបំផុត ក្នុងករណីដែលភាគីទាំងអស់មានប្រតិបត្តិការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបង្កើតទ្រព្យអរូបីឯកលក្ខណៈនិងមានតម្លៃខ្ពស់ ព្រោះសហគ្រាសឯករាជ្យទាំងឡាយអាចមានបំណងបែងចែកចំណេញទៅតាមកម្រិតនៃការចូលរួមចំណែករបស់ភាគីនីមួយៗ។

វិធី ពបច. ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់បែងចែកចំណែកនៃចំណេញឬខាត ទៅឱ្យបុគ្គលទាក់ទិនដែលចូលរួមក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ ទៅតាមកម្រិតចំណេញឬខាត ដែលសហគ្រាសឯករាជ្យរំពឹងថានឹងទទួលបានពីប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំអាចធៀបបាន។ នៅពេលដែលអាចកំណត់បាននូវលាភការតាមគោលការណ៍ជំហោងដៃសម្រាប់

មុខងារមួយចំនួនដែលធ្វើឡើងក្នុងប្រតិបត្តិការក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន វិធី ញ២. ត្រូវអនុវត្តដោយផ្អែកលើចំណេញនៅសល់ពីមុខងារដែលបានបំពេញ។

ការញែកចំណេញ (ប៉ាន់ស្មាន ឬជាក់ស្តែង) អាចត្រូវបានអនុវត្តតាមរបៀបញែកចំណេញដែលនៅសល់ (Residual Profit Split Approach) និងរបៀបវិភាគលើការរួមចំណែក (Contribution Analysis Approach)។

១- របៀបញែកចំណេញដែលនៅសល់ចែកចេញជា ២ ដំណាក់កាល។ ដំណាក់កាលដំបូង ត្រូវញែកចំណេញជាមូលដ្ឋានរបស់ភាគីនីមួយៗ។ ចំណេញជាមូលដ្ឋានទាំងនេះ ត្រូវបានបែងចែកទៅតាមមុខងារជាមូលដ្ឋានដែលភាគីនីមួយៗបានបំពេញ ដោយផ្អែកលើចំណេញជាមូលដ្ឋាននៃទីផ្សារ ដែលទទួលបានដោយសហគ្រាសឯករាជ្យ ពីប្រតិបត្តិការប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។ ជាទូទៅ ការញែកចំណេញជាមូលដ្ឋាន អាចអនុវត្តបានដោយប្រើប្រាស់វិធីណាមួយក្នុងចំណោមវិធីដែលមានចែងក្នុងប្រការ ១០ ដល់ ប្រការ ១៣ នៃប្រកាសនេះ។ ចំណេញជាមូលដ្ឋានមិនរួមបញ្ចូលទេនូវចំណេញដែលទទួលបានពីទ្រព្យសកម្មឯកលក្ខណៈនិងមានតម្លៃខ្ពស់ ដែលកាន់កាប់ដោយភាគីចូលរួម។ ដំណាក់កាលបន្ទាប់ គឺជាការញែកចំណេញឬខាតដែលនៅសល់ក្រោយការញែកចំណេញជាមូលដ្ឋាន ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការញែកដែលសហគ្រាសឯករាជ្យបានធ្វើឡើងនៅក្នុងស្ថានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។

ឧទាហរណ៍ទី ៥ ៖

សហគ្រាស ក និងសហគ្រាស ខ ជាបុគ្គលទាក់ទិន។ សហគ្រាស គ ជាសហគ្រាសឯករាជ្យ។ សហគ្រាស ក រចនាគំរូនិងផលិតផលិតផលអគ្គីសនីឯកលក្ខណៈនិងមានតម្លៃខ្ពស់ហើយផ្គត់ផ្គង់ទៅឱ្យសហគ្រាស ខ។ សហគ្រាស ខ បានផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលអគ្គីសនីនោះទៅឱ្យសហគ្រាស គ ដែលជាអ្នកចែកចាយបន្ត ក្រោមពាណិជ្ជសញ្ញា "**អង្គរ**" ដែលជាកម្មសិទ្ធ និង អភិវឌ្ឍដោយសហគ្រាស ខ។

របាយការណ៍លទ្ធផលរបស់សហគ្រាស ក និង សហគ្រាស ខ មានដូចខាងក្រោម៖

សហគ្រាស	**ក**	**ខ**
ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់	១០០	៣០០
ការទិញ	(១៥)	(១០០)
ថ្លៃបំប្លែង	(២០)	(៣៥)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	៦៥	១៦៥
ចំណាយស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍ/ចំណាយទីផ្សារ	(២០)	(១៥)
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(១៥)	(១០)
ចំណូលសុទ្ធ	៣០	១៤០

តាមព័ត៌មានខាងក្រៅ មានសហគ្រាសឯករាជ្យមួយចំនួនមានមុខរបរស្រដៀងគ្នាទៅនឹងសហគ្រាស **ក** និង សហគ្រាស **ខ** ដែលទោះបីជាផលិតផលផលិតដោយសហគ្រាស **ក** មានលក្ខណៈទំនើបជាងផលិតផលរបស់គូប្រជែង និងពាណិជ្ជសញ្ញា "**អង្គរ**" ជាពាណិជ្ជសញ្ញាមួយមានតម្លៃថ្លៃជាងគេក្នុងទីផ្សារក៏ដោយ ប្រសិនបើគ្មានឥទ្ធិពលពីទ្រព្យអរូបីដែលមានតម្លៃខ្ពស់ កម្រិតចំណេញជាមធ្យមមាន ៣០% នៃចំណាយសរុបសម្រាប់ផលិតករឯករាជ្យ និង ៥% នៃការផ្គត់ផ្គង់ សម្រាប់អ្នកចែកចាយឯករាជ្យ។

វិធីសាស្ត្រអនុវត្ត÷

ដើម្បីអនុវត្តវិធី ញច. ត្រូវធ្វើការវិភាគលើចំណេញដែលនៅសល់។ សន្មតថា នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃការវិភាគលើចំណេញដែលនៅសល់ គ្មានទិន្នន័យនិងព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អនុវត្តវិធី **បថដ.** ចំពោះសហគ្រាស **ក** និងវិធី **ថផប.** ចំពោះសហគ្រាស **ខ** ទេ។

ក. ការបែងចែកចំណេញនៅសល់ចេញពីចំណេញសរុបរបស់សហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ

ការគណនាចំណេញសរុប÷

ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់សរុប	៣០០
ថ្លៃដើមទំនិញរបស់សហគ្រាស **ក**	(៣៥)
ថ្លៃដើមទំនិញរបស់សហគ្រាស **ខ** (មិនរួមបញ្ចូលការទិញពីសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ)	(៣៥)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើម	២៣០
ការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍន៍/ចំណាយទីផ្សារ	(៣៥)
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(២៥)
ចំណូលសុទ្ធ	១៧០

ការគណនាចំណេញមូលដ្ឋាន÷

កម្រិតចំណេញលើថ្លៃដើមទទួលបានពីប្រភពខាងក្រៅត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីគណនាចំណេញមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគ្រាស **ក** និង សហគ្រាស **ខ**។

ចំណេញមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគ្រាស **ក**	=៣០% x (ថ្លៃដើម+ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ) =៣០% (៣៥ + ១៥) = ១៥
ការគណនាចំណេញមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគ្រាស **ខ**	= ៥% x ៣០០= ១៥

ខ. ការគណនាចំណេញនៅសល់

ចំណេញនៅសល់	= ចំណេញសរុប - [(ចំណេញមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគ្រាស **ក**) + (ចំណេញមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគ្រាស **ខ**)]
	= ១៧០ - (១៥ + ១៥) = ១៤០

សន្មតថា ចំណាយលើការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ ចំណាយទីផ្សារ និងចំណាយផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់សហគ្រាស ក និង សហគ្រាស ខ ជាខ្នាតដ៏ជាក់លាក់មួយសម្រាប់ញែកទ្រព្យសកម្មអរូបី ការញែកចំណេញនៅសល់ត្រូវបានអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

ចំណាយ	សហគ្រាស ក	សហគ្រាស ខ
ចំណាយលើការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍ/ចំណាយទីផ្សារ	២០	១៥
សរុបចំណាយលើការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍ/ចំណាយទីផ្សាររបស់ ក និង ខ	៣៥	
អត្រាចំណាយ	៥៧%	៤៣%

- ការញែកចំណេញដែលនៅសល់

សហគ្រាស ក	= ៥៧% x ១៤០ = ៨០
សហគ្រាស ខ	= ៤៣% x ១៤០ = ៦០

- ចំណេញសរុបសម្រាប់ សហគ្រាស ក និង សហគ្រាស ខ

ចំណេញ	សហគ្រាស ក	សហគ្រាស ខ
ចំណេញមូលដ្ឋាន	១៥	១៥
ចំណេញនៅសល់	៨០	៦០
ចំណេញសរុប	៩៥	៧៥

- ចំណេញក្រោយនិយ័តកម្មរបស់សហគ្រាស ក និង សហគ្រាស ខ

បរិយាយ	សហគ្រាស ក	សហគ្រាស ខ
ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់	១០០	៣០០
និយ័តកម្មចំណូលតាមគោលការណ៍ជិះហោងដៃ	**៦៥**	-
ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់ក្រោយនិយ័តកម្ម	**១៦៥**	-
ការទិញ	(១៥)	(១០០)
និយ័តកម្មថ្លៃទិញតាមគោលការណ៍ជិះហោងដៃ	-	**(៦៥)**
ថ្លៃទិញក្រោយនិយ័តកម្ម	-	**(១៦៥)**
ថ្លៃបំប្លែង	(២០)	(៣៥)
ចំណូលដុលក្រោយដកថ្លៃដើមក្រោយនិយ័តកម្ម	**១៣០**	**១០០**
ចំណាយលើការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍ	(២០)	(១៥)
ចំណាយប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ	(១៥)	(១០)
ចំណេញក្រោយនិយ័តកម្ម	**៩៥**	**៧៥**

២- របៀបវិភាគលើការរួមចំណែក តម្រូវឱ្យមានការញែកចំណេញសុរបរបស់បុគ្គលទាក់ទិនដោយផ្អែកលើតម្លៃឬកម្រិតនៃការចូលរួមបំពេញមុខងារដោយបុគ្គលទាក់ទិននីមួយៗនៅក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ។ ការវិភាគត្រូវផ្ដោតសំខាន់លើភាពខុសគ្នានៃចរិតនិងកម្រិតនៃការចូលរួមរបស់ភាគីនីមួយៗ ដូចជាការផ្ដល់សេវាកម្មការវិនិយោគមូលធនជាដើម ហើយរៀបចំជាអត្រាសមាមាត្រនៃការរួមចំណែកដោយផ្អែកតាមតម្លៃឬកម្រិតនៃការចូលរួមបំពេញមុខងារនិងទិន្នន័យដែលបានមកពីប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។

ប្រការ ១៥.- ចំណុចសំខាន់ៗដែលត្រូវពិចារណាចំពោះទ្រព្យអរូបី

១- ទ្រព្យអរូបី សំដៅដល់ទ្រព្យទាំងឡាយណាដែលមិនមែនជាទ្រព្យរូបវន្តឬទ្រព្យហិរញ្ញវត្ថុ។ ទ្រព្យអរូបីអាចត្រូវបានកាន់កាប់ឬគ្រប់គ្រងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងសកម្មភាពអាជីវកម្ម។ បុគ្គលដែលមានលទ្ធភាពជាម្ចាស់ ឬអ្នកគ្រប់គ្រងឬអ្នកដែលប្រើប្រាស់ ឬទទួលសិទ្ធិប្រើប្រាស់នូវទ្រព្យអរូបីនោះ នឹងត្រូវទទួលបានមកវិញនូវផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលប្រតិបត្តិការត្រូវបានធ្វើឡើងរវាងសហគ្រាសឯករាជ្យក្នុងកាលៈទេសៈដែលអាចប្រៀបធៀបបាន។

២- ទ្រព្យអរូបីជាអាទិ៍មាន ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ចំណេះដឹងឬចំណេះធ្វើ ពាណិជ្ជសញ្ញា ពាណិជ្ជនាម សិទ្ធិចម្លង រចនាបទដែលបានចុះបញ្ជី សិទ្ធិប្រើប្រាស់អាជ្ញាប័ណ្ណ ស្នាដៃអក្សរសាស្ត្រនិងសិល្បៈ និងទ្រព្យប្រហាក់ប្រហែលផ្សេងទៀតដែលមានតម្លៃជាកម្មសិទ្ធិបញ្ញាឬអរូបី។ ដោយមិនកំណត់ត្រឹមតែទ្រព្យដូចតទៅនេះ ពាណិជ្ជសញ្ញា និងពាណិជ្ជនាមត្រូវបានកំណត់ថាជាទ្រព្យអរូបីទីផ្សារ។ ដោយឡែក ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលជានិច្ចកាលកើតឡើងតាមរយៈការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍដែលមានហានិភ័យ និងចំណាយខ្ពស់ ត្រូវបានកំណត់ថាជាទ្រព្យអរូបីពាណិជ្ជកម្ម។ ការផ្ទេរទ្រព្យអរូបីរវាងបុគ្គលទាក់ទិនអាចត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរូបភាពដូចខាងក្រោម÷

ក. ការលក់ផ្ដាច់ ឬការផ្ទេរ សម្រាប់ការដោះដូរជាប្រាក់ឬជាវត្ថុ ឬជាការដាក់ដើមទុន។

ខ. ការជួល ឬផ្ដល់អាជ្ញាប័ណ្ណក្នុងករណីដែលសួយសារត្រូវបង់ឱ្យម្ចាស់ទ្រព្យអរូបី។

៣- ជាទូទៅ ទ្រព្យអរូបីមានចរិតជាទ្រព្យឯកលក្ខណៈដែលតម្រូវឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ពិនិត្យឱ្យច្បាស់លាស់លើលក្ខខណ្ឌនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនីមួយៗ។ លក្ខខណ្ឌដែលតែងតែត្រូវបានកំណត់ក្នុងការផ្ទេរទ្រព្យអរូបីរវាងម្ចាស់និងអ្នកទទួល ជាអាទិ៍មាន÷

ក. ជាការលក់ផ្ដាច់ ឬការផ្ដល់អាជ្ញាប័ណ្ណសម្រាប់ទទួលបានការទូទាត់សួយសារ

ខ. តម្លៃទ្រព្យអរូបី ដែលអាចត្រូវបានរួមបញ្ចូលនូវតម្លៃគបស្នងនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យអរូបី ដូចជាសួយសារ ឬសេវាបច្ចេកទេស

គ. មូលដ្ឋាននៃការទូទាត់សួយសារ

ឃ. ចំណាយទីផ្សារទាក់ទិននឹងទ្រព្យអរូបីទីផ្សារ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើសកម្មភាពទីផ្សារមិនមែនជាម្ចាស់ផ្លូវច្បាប់លើទ្រព្យអរូបី។

៤- ការវិភាគលើភាពដែលអាចធៀបបានក្រោមគោលការណ៍ជំហោងដែសម្រាប់ទ្រព្យអរូបី អនុវត្តដូចគ្នាទៅនឹងទ្រព្យរូបីដែរ ដោយផ្ដោតទៅលើចំណុចដូចខាងក្រោម÷

ក. ផលប្រយោជន៍ដែលរំពឹងថានឹងទទួលបានពីទ្រព្យអរូបីទាំងក្នុងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំ និងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។

ខ. ប្រកាសនីយប័ត្រតក្កកម្ម÷ ចរិត រយៈពេល ច្បាប់ទាក់ទងនឹងប្រកាសនីយប័ត្រតក្កកម្មនៃសាមីប្រទេស និងតម្លៃដែលភ្ជាប់ជាមួយប្រកាសនីយប័ត្រតក្កកម្មនោះ

គ. ទ្រព្យអរូបីទីផ្សារ÷ តម្លៃបន្ថែមលើទ្រព្យដោយគិតពីកិត្តិនាម ទីតាំងភូមិសាស្ត្រ ចំណែកទីផ្សារ ទំហំនៃការផ្គត់ផ្គង់។ល។

ឃ. ចំនួនទឹកប្រាក់ ចរិត និង ចំណាយដើម្បីអភិវឌ្ឍ ឬរក្សានូវទ្រព្យអរូបី ដើម្បីកំណត់នូវតម្លៃរួមចំណែកនៃភាគីនីមួយៗ។

ប្រការ ១៦.- វិធីកំណត់ភាពជាម្ចាស់នៃទ្រព្យអរូបីក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន

ក្នុងករណីទ្រព្យអរូបីត្រូវបានគ្រប់គ្រងឬប្រើប្រាស់ក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន ការកំណត់ភាពជាម្ចាស់នៃទ្រព្យអរូបី តម្រូវឱ្យអនុវត្តជំហានទាំងឡាយដូចតទៅ÷

ក. រកឱ្យឃើញនូវទ្រព្យអរូបីដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងឬប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រតិបត្តិការ និងកំណត់ហានិភ័យផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច (Economically Significant Risks) ពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រព្យអរូបីដូចខាងក្រោម÷

- ការអភិវឌ្ឍ (Development)
- ការកែលម្អ (Enhancement)
- ការថែទាំ (Maintenance)
- ការការពារ (Protection) និង
- ការទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីទ្រព្យអរូបី (Exploitation)។

ខ. ពិនិត្យកិច្ចព្រមព្រៀងដោយផ្តោតសំខាន់លើការកំណត់កម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់នៃទ្រព្យអរូបីដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងរួមមាន លក្ខខណ្ឌចុះបញ្ជី លក្ខខណ្ឌនៃការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងឯកសារគតិយុត្តផ្សេងៗដែលបញ្ជាក់ពីកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់ទ្រព្យ ព្រមទាំងសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចនានារួមបញ្ចូលទាំងការគ្រោងទុកនូវហានិភ័យសំខាន់ៗក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។

គ. ធ្វើការវិភាគលើ ការអនុវត្តមុខងារ ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ របស់ភាគីនីមួយៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍ ការកែលម្អ ការថែទាំ ការការពារ និងការទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីទ្រព្យអរូបី ជាពិសេសរកឱ្យឃើញភាគីដែលទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងមុខងារខាងក្រៅ និងគ្រប់គ្រងហានិភ័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ។

ឃ. ពិនិត្យអំពីសង្គតិភាពរវាងលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនិងការអនុវត្តរបស់ភាគីនីមួយៗ និងកំណត់ឱ្យឃើញថាភាគីណាមួយជាភាគីដែលប្រឈមនឹងហានិភ័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ ដូចដែលមានចែងក្នុងជំហាន (ខ) នៃប្រការនេះ ជាភាគីគ្រប់គ្រងហានិភ័យនិងមានលទ្ធភាពហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីប្រឈមនឹងហានិភ័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍ ការកែលម្អ ការថែទាំ ការការពារ និងការទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីទ្រព្យអរូបី។

ង. បង្ហាញថាប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំដែលបានកើតឡើងជាក់ស្តែងមានការពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍ ការកែលម្អ ការថែទាំ ការការពារ និងការទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីទ្រព្យអរូបី ដោយផ្តោតលើកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់នៃទ្រព្យអរូបីនោះ ព្រមទាំងកិច្ចសន្យាផ្សេងៗទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការចុះបញ្ជីទ្រព្យអរូបី កិច្ចព្រមព្រៀងនិងការអនុវត្ត រួមបញ្ចូលទាំងមុខងារ ទ្រព្យសកម្ម និងហានិភ័យ ដែលភាគីនីមួយៗបានចូលរួម។

ច. កំណត់នូវថ្លៃជំហោងដែលសម្រាប់ប្រតិបត្តិការទាំងនេះដើម្បីឱ្យមានសង្គតិភាពទៅនឹងមុខងារ ទ្រព្យសកម្ម និងហានិភ័យ ដែលភាគីនីមួយៗបានចូលរួម។

ចំពោះការផ្ទេរថ្លៃដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រព្យអរូបី ត្រូវកំណត់ឱ្យឃើញថាសហគ្រាសទាំងឡាយណាមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការបែងចែកចំណេញពីផលប្រយោជន៍នៃទ្រព្យអរូបីដែលក្រុមសហសគ្រាសនោះទទួលបាន។ ការបែងចែកចំណេញខាងលើ ត្រូវអនុវត្តទៅតាមគោលការណ៍ជំហោងដៃ និងផ្អែកលើបន្ទុកចំណាយ ការវិនិយោគ និងបន្ទុកផ្សេងៗទៀតពាក់ព័ន្ធការអភិវឌ្ឍ ការកែលម្អ ការថែទាំ ការការពារ និងការទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីទ្រព្យអរូបី។

ប្រការ ១៧.- សេវាក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ (Intra-group services)

ក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ តែងតែមានការរៀបចំយ៉ាងទូលំទូលាយនូវសេវាដើម្បីផ្តត់ផ្គង់ឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ជាពិសេសសេវារដ្ឋបាល សេវាបច្ចេកទេស សេវាហិរញ្ញវត្ថុ និងសេវាពាណិជ្ជកម្ម ដែលអាចរួមបញ្ចូលទាំងការគ្រប់គ្រង ការសម្របសម្រួល និងមុខងារត្រួតពិនិត្យសម្រាប់សម្ព័ន្ធញាតិទាំងមូល។ ចំណាយសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់សេវាទាំងនេះ ជាបន្ទុករបស់សហគ្រាសមេឬសហគ្រាសផ្គត់ផ្គង់សេវាណាមួយនៅក្នុងសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ហើយដែលក្រោយមកសហគ្រាសទាក់ទិនទាំងនាត្រូវបានរៀបចំឱ្យធ្វើការទូទាត់សងវិញ។

ចំនុចសំខាន់ ២ ដែលត្រូវពិនិត្យលើសេវាក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ គឺសេវាត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់យ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយថ្លៃសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់នោះ គឺជាថ្លៃជំហោងដៃ។

១. ការពិនិត្យភាពពិតប្រាកដនៃការផ្គត់ផ្គង់សេវា

កត្តាកំណត់អំពីភាពពិតប្រាកដនៃការផ្គត់ផ្គង់សេវាមានដូចខាងក្រោម÷

ក. ត្រូវវិភាគអំពីតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចនិងពាណិជ្ជកម្ម និងតម្រូវការចាំបាច់នៃសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់ក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបទៅនឹងសហគ្រាសឯករាជ្យដែលស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈ ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។

ខ. ពិនិត្យនិងពិចារណាដើម្បីកាត់ចេញនូវចំណាយផ្សេងៗដែលកើតឡើងនៅក្នុងសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិចំពោះការបំពេញមុខងាររបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុន ដែលមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាសេវានោះទេ។ មុខងារទាំងនេះរួមបញ្ចូលទាំងសកម្មភាពដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងរចនាសម្ព័ន្ធយុត្តាធិការរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ដូចជាកិច្ចប្រជុំម្ចាស់ភាគហ៊ុន ការបោះផ្សាយភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ចំណាយសេវាគ្រប់គ្រងដល់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ចំណាយទាក់ទិននឹងការរៀបចំរបាយការណ៍តាមតម្រូវការរបស់ក្រុមហ៊ុនមេ ចំណាយកៀរគរមូលនិធិដើម្បីទិញភាគហ៊ុនក្រុមហ៊ុនដទៃទៀត ។ល។

គ. ពិនិត្យនិងពិចារណាដើម្បីកាត់ចេញនូវចំណាយលើសេវាក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ចំពោះសេវាណាដែលត្រួតគ្នាជាមួយសេវាដែលសមាជិកមួយទៀតក្នុងក្រុមបាននឹងកំពុងបំពេញដោយខ្លួនឯង ឬដោយតតិយជន។

ឃ. ពិនិត្យនិងពិចារណាដើម្បីកាត់ចេញនូវចំណាយផ្សេងៗលើសកម្មភាព ឬសេវាដែលបំពេញដោយសមាជិកផ្សេងទៀតនៃសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ដែលផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍បន្ទាប់បន្សំ។ ឧទាហរណ៍÷ សហគ្រាសមិនត្រូវចាត់ទុកជាចំណាយសេវាក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិទេ ចំពោះអត្ថប្រយោជន៍ដែលទទួលបានក្នុងភាពជាផ្នែកមួយនៃសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ដែលអាចមានលទ្ធភាពទិញទំនិញឬសេវាក្នុងតម្លៃទាប ដោយសារឥទ្ធិពលនិងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់សហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិនោះ។

២. ការពិនិត្យលើថ្លៃសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់

ក្រោមគោលការណ៍ជិះហោងដៃ ការពិនិត្យថ្លៃសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់ តម្រូវឱ្យមានការវិភាគមុខងាររបស់សមាជិកសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ដើម្បីកំណត់នូវទំនាក់ទំនងរវាងសេវា និងសកម្មភាពដែលពាក់ព័ន្ធរបស់សមាជិក។ ការកំណត់ថ្លៃជិះហោងដៃសម្រាប់សេវាក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ ត្រូវអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌនានាដែលមានចែងក្នុងប្រការ ៧ ដល់ប្រការ ១៤ នៃប្រកាសនេះ។

ក្នុងករណីប្រើប្រាស់វិធីផ្អែកលើថ្លៃដើម ត្រូវពិនិត្យនិងធ្វើនិយ័តកម្មលើថ្លៃដើមសេវារបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងប្រតិបត្តិការមានការរៀបចំនិងប្រតិបត្តិការគ្មានការរៀបចំ។

សេវាអាចត្រូវបានគិតថ្លៃដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល។ ការគិតថ្លៃដោយផ្ទាល់គឺថ្លៃសេវាត្រូវបានកំណត់រួចរាល់ចំពោះសេវាជាក់លាក់។ ការគិតថ្លៃដោយប្រយោលគឺសេវាត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ដោយសហគ្រាសមេ ឬមជ្ឈមណ្ឌលផ្គត់ផ្គង់សេវា ហើយធ្វើការបែងចែកចំណាយសេវាទាំងនោះទៅឱ្យសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិតាមរយៈការប៉ាន់ស្មានដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាន ផលរបរ ចំនួនបុគ្គលិក ឬបរិក្ខារកុំព្យូទ័រ ។ល។

ប្រការ ១៨.- ការកាន់កាប់រក្សាទុកឯកសារ (Documentation)

១- អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវចេញវិក័យបត្រលើរាល់ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម ហើយត្រូវកត់ត្រា កាន់កាប់ រក្សាទុក នូវបញ្ជីកាគណនេយ្យ លិខិតយុត្តិការ និងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗដូចដែលបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារបានកំណត់ និងត្រូវផ្តល់ជូនតាមការតម្រូវរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។ បញ្ជីកាគណនេយ្យ លិខិតយុត្តិការ និងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុខាងលើនេះ ត្រូវរក្សាទុកក្នុងរយៈពេល ១០ ឆ្នាំ គិតចាប់ពីដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ។

២- សម្រាប់គោលដៅនៃការផ្ទេរថ្លៃ ការកត់ត្រា ការកាន់កាប់ និងការរក្សាទុកបញ្ជីកាគណនេយ្យ លិខិតយុត្តិការ និងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទាំងនេះ នឹងផ្តល់គុណប្រយោជន៍ដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ដែលអាចកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការធ្វើសវនកម្មពន្ធដារ និងការធ្វើនិយ័តកម្មរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្រោមគោលការណ៍ជិះហោងដៃ។ ដោយមិនកម្រិតត្រឹមតែដូចខាងក្រោមនេះ អ្នកជាប់ពន្ធដែលមានប្រតិបត្តិការជាមួយបុគ្គលទាក់ទិនត្រូវមានកាតព្វកិច្ចរៀបចំឱ្យបានស្រេចបាច់នូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោម÷

ក. ព័ត៌មានទូទៅរបស់សហគ្រាស និងបុគ្គលទាក់ទិន ជាអាទិ៍មាន÷

- ឯកសារបញ្ជាក់អំពីរចនាសម្ព័ន្ធនិងទំនាក់ទំនងក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ រួមទាំង រចនាសម្ព័ន្ធនិងចរិតនៃអាជីវកម្មដែលបានធ្វើឡើងដោយសហគ្រាសនីមួយៗ
- ឯកសារនិងរបាយការណ៍ស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍និងអាជីវកម្ម គម្រោងនានាពាក់ព័ន្ធនឹងអភិវឌ្ឍន៍និងអាជីវកម្ម ផែនការវិនិយោគ ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនិងផលិតកម្ម និងបញ្ញត្តិនិងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធការគ្រប់គ្រងនិងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

ខ. ព័ត៌មានស្តីពីប្រតិបត្តិការរបស់សហគ្រាស÷

- កិច្ចសន្យាបំពេញនិងឯកសារពិពណ៌នាអំពីប្រតិបត្តិការ រួមបញ្ចូលទាំង ព័ត៌មានអំពីភាគីពាក់ព័ន្ធ និងលក្ខខណ្ឌនិងបែបបទនៃការផ្គត់ផ្គង់ ការដឹកជញ្ជូន ការទូទាត់។ល។
- ឯកសារពិពណ៌នាអំពីចរិតលក្ខណៈ និងលក្ខណៈពិសេសរបស់ផលិតផល បញ្ជីលម្អិតអំពីការចំណាយសម្រាប់ផលិតផលក្នុងមួយឯកតា ថ្លៃលក់ផលិតផល បរិមាណសរុបនៃផលិតផលដែលបានផលិតនិងផ្គត់ផ្គង់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនីមួយៗ
- ព័ត៌មាន ឯកសារស្តីអំពីការចរចា ការចុះហត្ថលេខា ការអនុវត្ត និងការបញ្ចប់កិច្ចសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ
- ព័ត៌មាន និងឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារក្នុងអំឡុងពេលដែលប្រតិបត្តិការកើតឡើង ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់វិធីផ្ទេរថ្លៃដែលបានប្រើប្រាស់។

គ. ព័ត៌មានអំពីវិធីផ្ទេរថ្លៃ

- គោលនយោបាយថ្លៃ លទ្ធភាពចំណេញពីផលិតផល ព័ត៌មានទីផ្សារពាក់ព័ន្ធនឹងការបែងចែកចំណេញក្នុងចំណោមសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិ
- ឯកសារគាំទ្រដល់ការជ្រើសរើសវិធីផ្ទេរថ្លៃ
- ក្នុងករណីមានជម្រើសវិធីផ្ទេរថ្លៃច្រើន ត្រូវមានឯកសារដែលបញ្ជាក់លម្អិតអំពីហេតុផលនៃការជ្រើសរើសវិធីណាមួយ និងហេតុផលនៃការមិនជ្រើសរើសវិធីដទៃទៀត
- ឯកសារជាភស្តុតាងបញ្ជាក់អំពីមូលដ្ឋាននិងជំហរក្នុងការចរចាររវាងអ្នកជាប់ពន្ធ និងសហគ្រាសសម្ព័ន្ធញាតិទាក់ទិនទៅនឹងប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម
- ឯកសារផ្សេងទៀតដែលទាក់ទិននឹងការផ្ទេរថ្លៃ។

៣- អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបានតម្រូវឱ្យបំពេញក្នុងលិខិតប្រកាសពន្ធលើចំណូលប្រចាំឆ្នាំ អំពីព័ត៌មានមួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន និងតម្រូវឱ្យផ្តល់ឯកសារទាំងឡាយដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ ២ នៃប្រការនេះ ទៅតាមការចាំបាច់របស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

ប្រការ ១៩.- ទោសទណ្ឌ

ដោយមិនទាន់គិតពីទោសទណ្ឌដទៃទៀត ការខកខានមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដូចមានចែងក្នុងប្រការ ១៨ នៃប្រកាសនេះ អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបានដកហូតមកវិញនូវវិញ្ញាបនបត្រអនុលោមភាពសារពើពន្ធ ឬត្រូវវាយតម្លៃ

អនុលោមភាពសារពើពន្ធឡើងវិញ និងត្រូវទទួលរងនូវទោសទណ្ឌដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចប្តឹងចោទប្រកាន់និងទាមទារដាក់ទោសចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌលើបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៤ ដល់ មាត្រា ១៣៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ប្រការ ២០.- និរាករណ៍

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលទាក់ទិននឹង វិធាននិងនីតិវិធីសម្រាប់បែងចែកចំណូលនិងចំណាយក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន ដែលផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ ២១.- ការអនុវត្ត

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គលេខាធិការ ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ អគ្គនាយកនៃគ្រប់អគ្គនាយកដ្ឋាន អាគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋាន និងប្រធានគ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១០ ខែ៧ ឆ្នាំ ២០១៧

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន

កន្លែងទទួល៖
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេច ឯកឧត្តម លោកជំទាវឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- សាលារាជធានី ខេត្ត
- ដូចប្រការ ២១ "ដើម្បីអនុវត្ត"
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ កាលប្បវត្តិ